

Celem projektu jest poznanie dziejów zgromadzenia bazylianów (OSBM) od utworzenia prowincji litewskiej w 1617 r. do kasaty zgromadzenia w 1839 r. Odtworzona zostanie sieć placówek, środowisko fundatorów, społeczność zakonna, działalność duszpasterska, edukacyjna. Poprzez poznanie zasięgu geograficznego oraz form i metod działalności bazylianów pozyskujemy nową wiedzę o społeczeństwie wschodnich obszarów państwa polsko-litewskiego.

Opis badań. Postulowane badania obejmą kwerendy w archiwach i bibliotekach Polski, Białorusi, Litwy, Rosji, Watykanu. Dzieje zakonu bazylianów nie były dotychczas przedmiotem tego rodzaju w badaniach historycznych. Następnie dokumenty zostaną poddane transkrypcji, tłumaczenia i krytycznej analizie. Pozyskane informacje zostaną wykorzystane do odtworzenia procesów formowania się sieci placówek zakonnych, przedstawienia środowiska fundatorów, badań prozopograficznych społeczności zakonnej, opisanie obszarów działalności zakonu. Zagadnienia te zostaną przedstawione w kontekście kulturowym, społecznym i środowisk religijnych. Analiza tych informacji będzie istotna do interpretacji recepcji idei unijnej pomiędzy Kościołem rzymskokatolickim i Cerkwią prawosławną, i wskazaniu czynników warunkujących procesy jej adaptacji, poznania elit Cerkwi unickiej i przeobrażeń kulturowych na wschodnich obszarach państwa polsko-litewskiego.

Powód podjęcia badań

Podjęte w ostatnich latach badania nad dziejami bazylikańskiej prowincji ruskiej i wytworami bazylikańskich drukarni pokazały niezwykle ważną rolę zgromadzenia w formowaniu procesów kulturowych, społecznych i religijnych wschodnich obszarów Rzeczypospolitej. Podejmowana badania nad dziejami prowincji litewskiej dopełnią wiedzę na temat działalności bazylianów, elit cerkiewnych i przyczynią się do poznania dziejów przedrozbiorowych Rzeczypospolitej i jego dziedzictwa kulturowego.

Efektom realizacji projektu będzie pozyskanie nowej wiedzy na temat wschodnich obszarów ziem Rzeczypospolitej w czasach przedrozbiorowych. Efekty projektu zostaną udostępnione na portalu internetowym. Będą stanowić istotny głos historiografii na temat dziedzictwa wielokulturowego państwa polsko-litewskiego. Efekty badań mogą być wykorzystane w tworzeniu miejsc pamięci.